

Kazatel: Josef Hurta

Písňe: 722, 612, 699, 415

Čtení: Ž 55

Text: Ž 55, 2

Dopřej, Bože, modlitbě mé sluchu, neskrývej se před mou prosbou.

Občas se mi stane, že se mi, jako farářovi, někdo omlouvá za to, když přede mnou vysloví nějaký vulgarismus. Jakoby mě to mělo urážet nebo tak něco. Jako bych to snad neměl slyšet. Ale žalmista se nestydí mluvit tak, jak mu zobák narost, a to ani před Pánem Bohem. Ulevuje si tak dokonce v něčem tak posvátném jako je modlitba. Ale, milí přátelé, od toho přece modlitba je! Abychom si před Pánem Bohem vyliči své srdce, své bolesti, své nářky, své naštvání, svůj hněv. A tak své srdce vyčistili.

V životě se běžně snažíme třídit odpad a ekologicky ho likvidovat. Ale nikdo nás moc neučí, jak ekologicky, totiž s co nejmenšími škodami likvidovat odpad ze srdce. Svá zklamání, nářky, zlobu, smutek, vztek. Jsou lidé, kteří to všechno hromadí v sobě až jsou tím úplně zavaleni, a pak z toho mají všelijaké neurózy a deprese. Pak jsou lidé, kteří to nekontrolovaně odhazují jako odpadky v lese, ventilují své frustrace vždy a všude a napáchají tak více škody než užitku. Odpad je sice nutné vyhodit, ale ne na nějakou černou skládku. Je třeba ho zlikvidovat ekologicky. Zlobu není dobré dusit v sobě, ale ani ji metat všude kolem sebe. Je dobré to odložit tam, kam to patří. Třeba to říci někomu, kdo to unese. Žalmista to ví, a proto volí někoho, kdo to dokáže unést a zlikvidovat. Říká to tomu nejsilnějšímu a nejodolnějšímu, totiž samotnému Pánu Bohu. Začíná svou modlitbu slovy: „Dopřej, Bože, modlitbě mé sluchu, neskrývej se před mou prosbou. Věnuj mi pozornost, odpověz mi, lkám a sténám, zmateně se toulám.“

Zmatené toulání je projevem dezorientované a zahořklé duše. Děti, zklamané z poměrů v rodině utíkají z domova; mladí lidé, kteří se toulají po nocích, chtějí uniknout před životními problémy; a mnozí další jsou téměř věčnými tuláky života, bloudící a nenalézající pokoj. Žalmista je ve své modlitbě natolik upřímný, že si to své toulání přizná. Je to pocit, být jako bez domova. Nemít kde spočinout. Ježíš takovým lidem rozumí. Říká: „Lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“ Je to pocit bezdomovce, nebo dítěte, které přišlo o svůj domov, když se rodiče rozvedli nebo se museli třeba kvůli zaměstnání přestěhovat. Lkám, sténám, zmateně se toulám.

A tak žalmista v modlitbě otevře své srdce před Bohem a všechny ty své bolesti, nářky, všechnu ukřivděnost, frustraci, úzkost a strach vyleje před Hospodinem.

„Nepřítel mi spílá, svévolník mě tísní, chtějí by mě zlomit ničemnostmi, štvou proti mně plni vzteku.“ Žalmistovi se v srdci provalily hráze a modlitba z něj tryská úplně samovolně. Jeho srdce dosud ovládal nepřítel. To může být kdokoli. Takto např. prožívá dítě šikanu ve škole nebo to jsou pocity ženy vystavené domácímu násilí. Nepřítelem ani nemusí být člověk. V Novém zákoně čteme: „Nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy.“ Může to být společenský tlak nebo naše vnitřní napětí a úzkosti. Žalmista to dovede vyjádřit: „Srdce se mi v hrudi svírá, přepadly mě hrůzy smrti, padá na mě strach a chvění, zděšení mě zachvátilo.“ Nám někdy činí potíže to i jen vyslovit, ale žalmista to dokázal.

Častou reakcí je snaha od všech těch problémů utéct, schovat se, najít bezpečný úkryt. I to žalmista vyjadřuje: „Právím: Kéž bych měl křídla jako holubice, uletěl bych, usadil se jinde. Ano, daleko bych letěl, pobýval bych v poušti, spěchal do bezpečí před nápořem větru, před vichřicí.“ V těch slovech „kéž bych“ je vyjádřeno, že to vlastně nejde. Nejde před tím utéct. Jen snad potlačit do nevědomí, ale tím problémy nezmizí, jen se s ještě větší razancí a silou vyvalí jinde a jinak.

Někdy člověka štví prostě jen to, jaký vlastně ten svět kolem nás je. Kolik je všude zla, kolik všelijakých podvodníků, kolik nespravedlnosti v politice, ve společnosti nebo třeba jen v obyčejných sousedských vztazích. A že to nikdo neřeší, nikdo tomu neučiní přítrž. V žalmistově obrazotvornosti má společnost tvář města: „V městě vidím násilí a sváry, ve dne v noci po hradbách se plíží, ničemnost a trápení jsou v jeho středu, v jeho středu běsní zhoubá, týrání a lest se nehnou z ulic.“

Tato modlitba odhaluje srdce plné skrytých křivd a bolesti. Je tu stesk po domově, stresy a úzkosti, strach ze smrti, možná šikana či domácí násilí, snaha o únik, potlačení do nevědomí, znechucení z veřejného života, obavy z růstu násilí a nesnášenlivosti, nebo prostě jen obavy z toho, kam ten svět spěje. Snůška trápení, pytel nářků, nuše bolesti.

Mezi nejhorší bolesti většinou nepatří ty fyzické. Nejvíce zraňující bývá psychická bolest. Jak velmi bolí např. zrada přítele. I to v žalmové modlitbě nalezneme: „Není to nepřítel, kdo mě tupí, to bych přece snesl; nade mne se nevypíná ten, který mě nenávidí, před tím bych se ukryl, jsi to však ty, člověk jako já, můj druh a přítel! Ten nejlepší vztah nás pojil, za bouřného jásotu jsme chodívali do Božího domu.“ Jak bolestné je zklamání z rozpadlého vztahu, třeba když se rozpadne manželství. Člověk vzpomíná, jaké to bylo na začátku, kdy dva lidi pojil ten nejlepší vztah. Kdy si rozuměli, podírali se, měli se rádi. Kde se to vytratilo? Nepřítel mě zradit nemůže, protože je nepřítel. Před cizím člověkem se lze ukrýt. Ale druh a přítel, s nímž sdílím dobré i zlé, možná i souvěrec, bratr či sestra v Kristu. Jak bodá v srdci, když mě takový člověk tupí, když o mě mluví s pohrdáním, s neláskou. To je často břímě k neunesení. Spřízněnou duši najdeme často jen v žalmistovi, s nímž můžeme souznít, když čteme jeho žalmový nářek. My samozřejmě neznáme konkrétní situaci, která žalmistu trápila, ale on i tak vyjadřuje mnohé z toho, co trápí nás.

Čteme-li dále, zarazí nás, či spíše až zamrazí žalmistova prudká reakce, která snad do Bible ani nepatří. Zní to jako kletba: „Ať je překvapí smrt, ať zaživa sejdou do podsvětí! Jen zloba je v jejich doupatech, je v jejich středu.“ Ne, tento žalmistův výlev zoufalství opravdu nemáme číst jako Boží slovo, ale právě jen jako výlev zoufalství. Žalmista si prostě potřebuje ulevit, uvolnit hořko z duše, ano, potřebuje si zanádat, poslat někoho někam! „Ať zaživa sejdou do podsvětí!“ To není Boží vůle, ale zoufalý výkřik zraněné duše, a tak ho máme také chápat. Myslím, že Bůh to tak chápe také. A žalmista na to spoléhá. Říká: „A já volám k Bohu, Hospodin mě spasí. Večer, zrána, za poledne lkám a sténám... On vykoupí mě z války, daruje mi pokoj, ať jich proti mně je tolik.“ Bezděky mě tu napadá novozákonní příběh posedlého chudáka v Gerase, který se potkal s Ježíšem a kterého démon nutil toulat se mezi hroby a bít do sebe kamením. Ježíš se tenkrát toho démona zeptal: „Jaké je tvé jméno?“ Odpověděl: „Mé jméno je 'legie', poněvadž je nás mnoho.“ Tak i žalmista vyznává, že jeho toho mnoho, co ho trápí, sužuje, deptá a ovládá. Co jím lomcuje. Čím si způsobuje bolest. Jsou to koneckonců satanovy zbraně, proti čemu žalmista bojuje. Je to téměř popis samého ďábla, co čteme v žalmu: „Lichotek má plná ústa, ale v srdci válku. Hladší nad olej jsou jeho slova, ale jsou to vytasené meče.“

Jak takovou válku vyhrát? Je třeba si přiznat, že takto napadený člověk na to zpravidla sám nestačí. Ten, kdo má hořko v duši a je spoután mnohým trápením, zpravidla potřebuje, aby mu bylo pomoheno. Aby se ho ujal někdo silnější. A tak žalmista sám dochází k závěru: „Na Hospodina slož svoji starost, postará se o tebe a nedopustí, aby se kdy spravedlivý zhroutil.“

Řekli jsme si na začátku, že s odpadem je potřeba umět nakládat. Není dobré ho hromadit, ale také ho nerozhazovat všude. Je potřeba jej hodit do toho správného kontejneru. A kdybychom četli ten žalm hebrejsky, tak bychom se dozvěděli, že naše „odpadní starosti“ je třeba doslova „hodit“ na Hospodina. To je smysl této žalmové modlitby. Na Hospodina uvrhnout, uvalit své starosti, smutek, bolesti, stresy, úzkosti. Protože on v Ježíši Kristu všechny naše bolesti na sebe vzal a nemoci naše nesl, jak říká Písmo. Apoštol Petr doporučuje stejný způsob likvidace odpadu: „Všechnu `svou starost „hod'te“ na něj, neboť mu na vás záleží.“

A co s tím udělá Bůh? Žalmista píše: „Ty je, Bože, sražíš v jámu zkázy.“ Bůh je kompetentní, aby to všechno zlé jednou zlikvidoval ve věčné spalovně odpadu. To, co nám pilo krev, co nás chtělo obelstít, všechny ty naše nářky, stížnosti, zranění, ukřivděnost a bolístky, to vše, vyhodíme-li to v modlitbě u Hospodina, tak může nakonec mít velmi krátký dech... „Ti, kdo prolévají krev a stavějí vše na lsti, nedožijí ani poloviny svých dnů.“ A žalmista, který nám celou dobu předřikával naši modlitbu, ji zakončí spolu s námi slovy k Hospodinu: Já však doufám v tebe!

Modlitba: Pane Ježíši Kriste, ty se před našimi modlitbami neskrýváš. Trpělivě vyslycháš naše nářky, naše stýskání a žalování. Uč nás všechen ten balast nebromadit, ale poctivě odkládat pod tvůj kříž.

Přímlovná modlitba: Pane Ježíši Kriste, s důvěrou ti odevzdáváme své starosti o svět kolem nás, o společnost, v níž žijeme. Dej nám odvahu vyznávat pravé hodnoty, které nalézáme v Písmu a vyhlášovat tvou autoritu nad celou zemí. Kéž se nezalekneme odpovědnosti, kterou na nás kladeš. Ať naše světlo svítí před lidmi, aby viděli naše dobré skutky a vzdali slávu našemu Otci v nebesích. Prosíme tě, Pane, za náš sbor, za bratry a sestry, prosíme tě zvláště za nemocné, trpící a trápené. Modlíme se za ty, jejichž víru slábne a trápí se pochybnostmi; prosíme za ty, kteří se souží kvůli nespravedlnosti, kteří nemají pokoje kvůli nelásce bližních. Prosíme tě za obnovující sílu tvé lásky v neúplných rodinách, za obnovu důvěry v rozpadajících se partnerských vztazích, za porozumění pro lidi nepochopené, za vysvobození pro týrané. Prosíme za naše sborové společenství, aby bylo místem, kde duchovně žijící nacházejí tebe – zdroj lásky a pravého života. Prosíme, obnov svou církev, aby byla krásná jako tvá nevěsta. Aby všichni, kdo ve světě touží po přjetí, lásce, pokoji a spravedlnosti, kdo hledají smysl svých životů, našli uprostřed tvého lidu novou naději, sílu a radost díky tvému evangelium. Amen.